

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Vita Patris Gonzali Sylveriae, Societatis Iesv Sacerdotis

Godinho, Nicolao

Coloniae Agrippinae, 1616

Quid post Gonzali necem Regi & alijs contigerit. Cap. XIII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-44032

& deuorare, vbi tamen Martyris corpus fluuio exceptum est, veluti deposita feritate, sic ab humanis carnibus temperasse, vt exploratum sit, nulli deinceps homini, ad hunc vsque diem nocuisse, cum id facere non difficilè possent. At enim antequam interfectores mortuum corpus è tugurio educerèt, sordida victi cupiditate illud vestibus denudârunt: cumque ferreum cilicium carni coniunctum reperissent, attoniti rei nouitate, statuerunt apud se hominem, qui pro lanea aut linea veste, ferreo utebatur, non alium quàm insignem veneficum esse posse. Non fuit autem miseris satis in corpus Martyris desæuisse, in ipsam quoque Christi imaginem effudère furorem; arreptam enim tabulam post mille iniurias & probra, varias in particulas sacrilegis manibus sectam, pedibus conculcandam in terram proiecère.

Quid post Gonzali necem Regi & alijs contigerit.

CAP. XIII.

GONZALO vita mortali exempto, audiens Rex, homines quinquaginta paulò ante eius mortem lustrali aqua ab ipso fuisse perfusos, & variis muneribus donatos, ira excandescens, vt exuti donis quamprimum interimantur, seuerè mandat. Peruulgato Regis imperio, Lucazes, qui regni primores sunt, ipsum adeunt, cur occidi illos homines iubeat, sciscitantur: Si ea, inquit, causa est, ô Rex, quod aquam capitibus suis à Gonzalo infundi passi sunt, & nos etiam, & te ipsum mori necesse erit, cum eadem omnium culpa sit. Victus ratione Rex à cæde abstinet, Interim tamen Mahumetani

122 VITAE GONZALI SYLVARIAE
& Gōzalinēce, & Regis à Christo defectione sum-
moperè gaudere: conuentus per domos gregatim
facere; alacres & læti inter se gratulari; celebrare
conuiuia; immensis laudum præconiis Mahumeté
extollere; innumeris probris & contumeliis Chri-
stianam religionem proscindere: ad reliquos eius-
dem superstitionis, qui in tota Cafraria erant, lata
de euentu nuntia per tabellarios mittere. Verùm
neque diuina defuit iustitia, quæ iniustam sanctis-
simi atque innocentissimi viri necem vindicaret,
sicut iurati testes affirmant, Gonzalum ipsum ante
illatam sibi mortem prædixisse: neque benignissi-
mi Numinis clementia eiusdem viri precibus &
sanguine conciliata. Secuta in primis est maxima,
atque ad id vsque tempus in illis locis incognita &
inaudita agrorum calamitas. Comparuit enim
innumerabilis quædam ac panè infinita, inque ex-
ercitus morem disposita locustarum multitudo,
quæ obiectu suo solis lumen in ipso meridie tege-
bant; segetes, fructus, frondesque arborum, herbas,
& quidquid terra profert, insatiabili ingluvie de-
uorabant. Immensa inde hominum strages conse-
cuta; post aliquot verò annos Rex ipse ingenio &
sanctia Neroni similis, Mariam matrem, quod Ma-
humetanos Gonzalo interitum machinantes non
modò non repulerit, sed etiam iuuerit, inter-
fici imperauit. Eandem in quatuor consiliarios tulit
mortis sententiam, ex quibus duo statim occisi, alij
duo rem subodorati, vitæ fuga consuluere. Ex ijs
verò Cacizius Mingames, conspiracy & iniquis-
simi consilij princeps, cum in nulla Cafrariæ par-
te tutò esse, neque in natale solum (id Mozambicū
erat) remeare posset, velut alter Cainus, ignotas,
dum vixit, regiones vagus exulque penetrauit. Cz-
teri

veri demum, ad quos pessimi facinoris causa perti-
nit, aliquantò quidem seriùs, sed iustam tamen
Numinis iram experti sunt, Cum enim postea va-
lido cum exercitu in ea Monomotapæ loca venisset
Franciscus Barretus, dux Lusitanus, effecit, vt Ma-
humetani omnes, qui regia tunc in vrbe erant, edi-
cto regio foras pellerentur, & Senam ipse ingredi-
ens ex Lusitani Regis mandato sceleris participes
diligentissimè conquisiuit, comprehensosque atq;
exquisitissimis tormentis ad terrorem & exem-
plum cruciatos, morte turpissima mulctauit. Quæ
tamen Dei benignitas est, ex eiis ipsis, qui susceptum
flagitium supplicio capitis persoluere non-
nulli cognita fidei nostræ veritate, animi salutem
procurantes, Christianis sacris initiari voluere,
susceptoque Baptismi Sacramento à corporis mor-
te ad immortalē vitam, vt æquum est credere, cō-
migrarunt. In his auctoritate, doctrinæ opinione,
& iniquæ superstitionis studio primus fuit Xequius
quidam nomine Ampêus, quem nostri cognomento
composito ex duobus vocabulis apud Lusitanos &
Castellanos idem significantibus, ignominia
causa, camperrum, hoc est, canem vocitabant, Quò
iste, spectato hominum iudicio, à Christiana reli-
gione amplectēda alienior videbatur eò verissimi-
lius est Gonzali precibus ac sanguini secundum De-
um tribuendum esse quòd illam sit amplexus. Re-
ferunt illum, Mahumeticis erroribus cæteroqui
apprimè deditum, & omni flagitiorum genere cor-
ruptum, vt tamen ingenij & acri iudicio prædi-
tum, simulatq; Societatis Iesu religiosos in Aethi-
opia vidit, summa diligentia obseruare solitū eorū
mores, omnemq; agēdi rationē, quid videlicet dice-
rent, quid facerent, quomodo militum & reliquo-
rum

24 VITAE GONZALI SYLVERIAE
rum hominum vitia persequerentur, eosque ad
iustitiam, atque ad omne genus virtutum accende-
rent; pauperum miseras subleuarent; solarentur
vinctos; ægros inuiserent, sepulturæ mortuos man-
darent; aliaque huiusmodi misericordiæ ac pietatis
opera præstarent. Hæc cum perspiceret, sensim ani-
mo commoueri, de virtute benè sentire, Christi-
anam professionem magni facere, veritatis agno-
scendæ desiderio de Mahumetica turpitudine du-
bitare. Cùm ergo super hanc rem ancipiti tene-
retur cogitatione, comprehensus ob Gonzali ne-
cem, & in vincula coniectus est: sed diuino pror-
sus beneficio contigit, vt carcer templo Lusitano-
rum propinquus esset & aduersus; ex quo effectum
vt Christiana inde sacra & cæremonias per otium
notare posset. Videbat enim quo pacto mortuorum
corpora apud nos accensis cereis, funebri cleri can-
tu, campanæ sonitu, bono viuorum comitatu in
templum delata, multa cum supplicatione sepeli-
rentur. Audiebat musicos concentus, quibus festis
profestisque diebus res diuina celebratur. Con-
spiciebat magnam Christianorum multitudinem
ad audiendum sacrum quotidie in templum con-
fluentium. Cùm verò hæc & plura alia mente fixa
Ampêus teneret, contigit vt aliquando dormiens
videre sibi videretur alterum è duobus Societatis
sacerdotibus, qui tum Senæ erant, accedere ad sese
& amicè monere, vt ex Mahumetanis tenebris ad
Christianam lucem transfugeret. Sequenti deinde
nocte pulcherrimam Crucem in somnis conspici-
ens simul vocem audiuit, quæ monebat, vt Patrum
Societatis arbitrio se committeret, nec ab eorum
consilio vnguem latum discederet. Postero die à
lecto surgens acciri ad se iubet Antonium Melum,
nobi-

nobilem Lusitanum, quo cum ipsi nonnulla erat amicitiae necessitudo. Rem totam narrat, certò affirmat velle se Christianum fieri; det igitur operam ut aliquis ex Societatis religiosi ad se instituendū, & saluari aqua mundandum quamprimum veniat. Vocatus ad id negotium P. Stephanus Lupius, qui carcerem ingrediens, cum dubitare iure posset fictone animo ad vitandam mortem, an sincero Baptismum Ampèus postularet, apertè hominem monet, siue in Mahumetica superstitione persistat, siue saniori mente Christianam amplectatur religionem, certò sciat stabili praetoris sententia statutum, ut absque vlla dubitatione mortis supplicium subeat. Negat Ampèus vlllo se artificio vti; neque verò curæ sibi esse vitam corporis tueri, sed animi salutem optare quàm maximè, & eius causâ Christo velle copulari, id tantùm obnixè petere, ut ante mortem lustrali aqua perfundatur, & Christianorum numero aggregetur; post mortem verò corpus suum Ecclesiastico ritu sepulturæ commendetur. Habita Ampèo fides, & Christiana mysteria, quo ad tempus patiebatur, sedulò impertita. Per eos dies res contigit non indigna relatu, qua Deus videtur voluisse, sincerum Ampèi animum dubitantibus patefacere. Decumbebat graui morbo correptus Ignatius Mendius nobilis iuuenis moribus æquè & fortitudine clarus, & Antonij Valentis regij quæstoris contubernalis. Hic ad extremum deuenerat, mortuoque similis tres aut quatuor iam dies sine voce ac sensu animam trahebat. Ecce tibi derepentè clamorem tollit, apertè atque expeditè duo hæc pronuntiat verba, Xequius

126 VITAE GONZALI SYLVERIAE
quius Ampêus, eaque iterum atque iterum repêtit.
Adhæc excitatus quæstor & ægerrimè ferens à mo-
riente Christiano, cuius ex ore sola Iesu & Mariæ
nomina audiri debeant, Mahumetanum turpissi-
mum, & Lusitanis maximè exosum appellari, (de
eius conuersione nihil adhuc audierat.) Eia, in-
quit, quid tu hoc tempore infaustum nomen mo-
ribundo ore vsurpas? Iesum compella, veram ho-
miiuum salutem, & eius matrem, vnicum in pericu-
lis subsidium. Desine foedissimo nomine os con-
spurcare. Nihil æger ad hæc; sed postquam pau-
lulum quieuit, elata iterum voce illud idem in-
geminat, Xequius Ampêus, additque insuper; Cum
illius anima mea anima sit. Post hæc modico in-
teruallo extremum reddidit spiritum. Summum
quæstor ex hac re mœrorem animo concepit, de-
que mortui iuuenis salute hac ex parte valdè du-
bious, adit Franciscum Monclarum Societatis Iesu
Sacerdotem, & cum magna intimi doloris significa-
tione quid euenerit, exponit. Re Monclarus
audita, occultas mortalibus diuinæ prouidentia
rationes summoperè admiratus, anxietate &
mœstitia Quæstoris animum liberat; simulque
docet illas Ignatij morientis voces veluti oracula
fuisse, quibus beneficentissimus Deus & suam in
Ampêum clementiam, & felicissimam hominis cõ-
ditionem voluerit demonstrare. Atque his dictis,
cùm graui premeretur ægritudine, contineri non
potuit, quin è lecto ocyssimè surgeret, & Ampêi
videndi gratia hominum manibus deportatus,
tenderet in carcerem. Eò vbi venit, nouum Chri-
sti militem reperit, sic erectum animo, vt pro
eodem Christo mori summoperè optaret, sic item

in nostram religionem affectum, ut reliquis Mahumetanis, qui in vinculis erant fidei Christianæ veritatem incredibili animi contentione prædicaret. Quoniam verò ardenti quodam Christi amore erat inflammatus, placuit Monclaro, ut Laurentij nomen in Baptismo acciperet; quod factum est. Proximo igitur post Pascha sabbato, cum aliis quinque ex Mahumetana etiam foeditate ad Christianam munditiem conuersis, sacra vnda lotus, paucis post diebus commissa per antea actam ætatem crimina debito mortis supplicio expiauit. Porrò, ut notauimus supra, illud per id tempus crebris vulgi sermonibus iactatum, & magna approbatione receptum est, Gonzali animum corporis custodia solutum, calidas ad Deum fudisse preces, atque ab eo obtinuisse, ut Ampèus ab ignorantia carcere ad veritatis lucem eductus, pessimam vitam sine optimo, quod tamen rarissimum est, feliciter concluderet.

(.:.)

VITAE